

URZĄD OCHRONY
KONKURENCJI
I KONSUMENTÓW

Rachunki bankowe i ich rodzaje

Publikacja przygotowana
dzięki wsparciu finansowemu
Unii Europejskiej

Rachunki bankowe i ich rodzaje

Przez umowę rachunku bank zobowiązuje się względem Państwa do przechowywania środków pieniężnych (przez czas oznaczony lub nie) oraz przeprowadzania rozliczeń na Wasze zlecenie.

Stronami rachunku jesteście Państwo (jako jego posiadacz) oraz bank – czyli osoba prawna utworzona zgodnie z przepisami ustaw, działająca na podstawie zezwoleń uprawniających do wykonywania czynności bankowych obciążających ryzykiem środki powierzone pod jakimkolwiek tytułem zwrotnym.

Banki mogą prowadzić rachunki różnego rodzaju, na przykład:

- rachunki bieżące,
- rachunki lokat terminowych,
- rachunki oszczędnościowe,
- rachunki oszczędnościowo–rozliczeniowe.

Część rachunków może być otwierana tylko przez podmioty prowadzące działalność gospodarczą. Dla osób nieprowadzących takiej działalności dostępne są rachunki oszczędnościowe lub oszczędnościowo–rozliczeniowe (przy czym te podstawowe rachunki podlegają dalszemu zróżnicowaniu tworząc warianty wyspecjalizowane).

CO JEST PRZEDMIOTEM UMOWY?

Przedmiotem umowy rachunku bankowego jest zobowiązanie się banku do przechowywania Państwa środków pieniężnych oraz przeprowadzania na Wasze zlecenie rozliczeń.

Umowa rachunku bankowego jest umową odpłatną. Z jednej strony macie Państwo zapewnione oprocentowanie środków pieniężnych, z drugiej – bank może

obrać pieniędzmi zgromadzonymi na Waszym rachunku, a także pobierać prowizje za czynności bankowe.

Środkami pieniężnymi zgromadzonymi na rachunku możecie Państwo dysponować zgodnie z własną wolą. Jednak umowa może zawierać postanowienia ograniczające swobodę w tym zakresie – dotyczy to na przykład rachunków oszczędnościowych.

W JAKI SPOSÓB POWINNA BYĆ ZAWARTA UMOWA?

Umowa rachunku bankowego powinna być zawarta na piśmie. Powinna ona określać w szczególności:

- strony umowy,
- rodzaj otwieranego rachunku,
- walutę, w jakiej rachunek jest prowadzony,
- czas, na jaki rachunek został otwarty,
- wysokość oprocentowania i warunki jego zmiany,
- sposób dysponowania środkami zgromadzonymi na rachunku,
- terminy wypłaty lub kapitalizacji odsetek,
- terminy realizacji zleceń posiadacza rachunku,
- zakres odpowiedzialności banku za terminowe i prawidłowe przeprowadzanie rozliczeń pieniężnych oraz wysokość odszkodowania za przekroczenie terminu realizacji dyspozycji posiadacza rachunku,
- tryb i warunki dokonywania zmian umowy,
- sposób i termin wypowiedzenia lub rozwiązania umowy,
- zasady rozwiązania umowy w razie niedokonywania na rachunku żadnych obrotów,
- wysokość prowizji i opłat za czynności związane z prowadzeniem rachunku i warunki ich zmiany.

WARUNKI ZAWIERANIA UMÓW

Banki mogą wydawać ogólne warunki umów lub regulaminy. Są one wiążące, jeżeli zostały Państwu wręczone przy zawarciu umowy. Wszelkie zmiany w tym zakresie także wymagają

doręczenia. Ogólne warunki umów i regulaminy bankowe, jako wzorce umowy, powinny być sformułowane jednoznacznie i w sposób zrozumiały. Postanowienia niejednoznaczne tłumaczy się na Państwa korzyść.

Postanowienia umowy niezgodnione z Państwem indywidualnie nie są wiążące, jeżeli kształtują Państwa prawa i obowiązki w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając Wasze interesy (niedozwolone postanowienia umowne). Nie dotyczy to jednak postanowień określających główne świadczenia stron (w tym cenę lub wynagrodzenie), jeżeli zostały sformułowane w sposób jednoznaczny.

Rozwiązanie umowy rachunku bankowego zawartej na czas nieoznaczony może nastąpić w dowolnym czasie w drodze wypowiedzenia przez którąkolwiek ze stron. Jednak bank może wypowiedzieć taką umowę tylko z ważnych powodów.

JAKI RACHUNEK WYBRAĆ?

Rachunki oszczędnościowe

Jeżeli Państwa celem jest oszczędzanie, właściwe będzie otwarcie rachunku oszczędnościowego. Rachunki te są oprocentowane wyżej niż rachunki oszczędnościowo-rozliczeniowe. Nie dają jednak możliwości dokonywania rozliczeń pieniężnych, a ponadto wpłacone środki zostają zablokowane przez cały czas trwania umowy. W przypadku wcześniejszego rozwiązania umowy bank nie wypłaci oprocentowania, albo wypłaci je w innej, zdecydowanie niższej wysokości. Wybierając rachunek oszczędnościowy należy przede wszystkim dowiedzieć się jaka jest wysokość oprocentowania. Ponadto należy upewnić się co do dwóch spraw.

Pierwsza związana jest nie z samą umową, lecz z ofertą banku. Część banków oferuje otwarcie rachunku oszczędnościowego tylko posiadaczom rachunków oszczędnościowo-rozliczeniowych. Zatem zakładając

lokataę należy wówczas zawrzeć także umowę rachunku oszczędnościowo–rozliczeniowego. W wielu wypadkach jest to tylko formalność. Niekiedy jednak otwarcie takiego rachunku uzależnione jest od spełnienia pewnych warunków – na przykład udokumentowania zarobków lub zadeklarowania wpływów o określonej wysokości. W sytuacji, gdy nie dysponujecie Państwo odpowiednimi zarobkami, bank odmówi otwarcia rachunku oszczędnościowo–rozliczeniowego, a zatem nie założy także rachunku oszczędnościowego. Dlatego przed podjęciem decyzji o zawarciu umowy warto sprawdzić (telefonicznie bądź na stronie internetowej), czy bank nie stawia w tym wypadku szczególnych warunków.

Mogą zdarzyć się sytuacje, w których umowa nie ulega przedłużeniu – na przykład wtedy, gdy dany produkt nie jest przez bank oferowany stale, lecz stanowi ofertę specjalną. Wówczas po upływie okresu umownego środki pieniężne mogą pozostawać nieoprocenowane lub być oprocentowane na poziomie minimalnym.

Rachunki oszczędnościowo–rozliczeniowe

Jeżeli oszczędzanie nie stanowi Państwa głównego celu, właściwe jest zawarcie umowy o prowadzenie rachunku oszczędnościowo–rozliczeniowego. Umożliwia on między innymi dokonywanie rozliczeń i bieżący dostęp do środków pieniężnych. Funkcja oszczędnościowa rachunku tego rodzaju jest znikoma z uwagi na bardzo niskie oprocentowanie oraz ewentualne koszty związane z jego prowadzeniem.

Rachunki oszczędnościowo–rozliczeniowe umożliwiają dokonywanie szeregu operacji, z których będziecie Państwo korzystać lub nie. Dlatego wybierając rachunek należy przede wszystkim określić własne potrzeby oraz oczekiwania i w zależności od nich skalkulować koszty. W jednych wypadkach warto otworzyć rachunek, którego prowadzenie kosztuje niewiele lub wcale, jednak z określonymi płatnościami za poszczególne czynności (na przykład: polecenie przelewu, zapłaty itp.).

W innych z kolei korzystny może okazać się rachunek, którego prowadzenie jest droższe, jednak prowizje za poszczególne czynności są małe lub ich nie ma. Przed podpisaniem umowy warto zatem przeanalizować taryfę opłat i prowizji.

Jeżeli powodem otwarcia rachunku jest wyłącznie wymóg stawiany przez pracodawcę, a korzystanie z niego ograniczy się do jednorazowej lub kilkurazowej wypłaty środków w kasie, należy zwrócić uwagę, czy dany bank pobiera opłaty za te czynności. Znaczenie w tym wypadku mieć będzie koszt prowadzenia – warto, by był to rachunek tani. Ponadto należy sprawdzić, czy do rachunku obowiązkowo wydawana jest karta płatnicza. Za korzystanie z takiej karty przewidziana jest w wielu wypadkach opłata, ponadto może ona dostać się w niepowołane ręce. Dlatego, jeżeli nie zamierzacie Państwo używać karty płatniczej, ponoszenie kosztów jej wydania i narażanie się na ryzyko dokonania transakcji przez osobę nieuprawnioną jest niepotrzebne. W tym wypadku bardziej wskazany wydaje się rachunek, do którego nie należy wykupywać karty lub do którego dołączona jest karta umożliwiająca dokonywanie wypłat wyłącznie w kasie banku.

NA CO JESZCZE ZWRÓCIĆ UWAGĘ?

W zależności od Państwa potrzeb i możliwości warto sprawdzić, czy w ramach umowy bank zapewnia dostęp do usług serwisu telefonicznego, internetowego, czeków, a także dowiedzieć się o rodzaj wydawanych kart, zleceń stałych i jednorazowych itp.

Usługi oferowane przez internet lub telefon są prostą formą korzystania z rachunku, choć wymagającą większej samodzielności. Jeżeli cenicie Państwo bardziej tradycyjne kontakty, powinniście sprawdzić liczbę i dostępność oddziałów banków, kulturę obsługi itp.

Bardzo istotną sprawą jest odpowiedzialność za transakcje przeprowadzone z użyciem utraconej karty lub czeków.

Zwłaszcza w przypadku kart stosuje się różne rozwiązania – niektóre banki przejmują odpowiedzialność od momentu zgłoszenia utraty, inne po pewnym czasie od zgłoszenia lub przed nim. Sprawa ta zostanie ujednolicona po wejściu w życie ustawy o elektronicznych instrumentach płatniczych, która przewiduje, że bank będzie odpowiadał od momentu dokonania zgłoszenia. A za transakcje przeprowadzone przed zgłoszeniem klient będzie odpowiadał do równowartości 150 euro każdej.

Publikacja finansowana
ze środków pomocowych
Unii Europejskiej
w ramach projektu
PHARE Nr
PL/IB/2001/EC/08

Urząd Ochrony Konkurencji
i Konsumentów
Pl. Powstańców Warszawy 1
00-950 Warszawa
Tel. (22) 55 60 800
www.uokik.gov.pl
konsument@uokik.gov.pl